

§ 266

Den av ledamoten Alviina Alametsä väckta motionen om utveckling av sexualfostran i skolorna

HEL 2018-010593 T 00 00 03

Beslut

Stadsfullmäktige betraktade den av ledamoten Alviina Alametsä väckta motionen som slutbehandlad.

Dessutom godkände stadsfullmäktige följande hemställningskläm:

När förslaget godkänns förutsätter stadsfullmäktige en utredning av möjligheterna att då genomförandet av läroplanen utvidgas bättre beakta även en starkare samtyckesbaserad sexualfostran. (Katju Aro)

Behandling

Ledamoten Katju Aro understödd av ledamoten Alviina Alametsä föreslog följande hemställningskläm:

När förslaget godkänns förutsätter stadsfullmäktige en utredning av möjligheterna att då genomförandet av läroplanen utvidgas bättre beakta även en starkare samtyckesbaserad sexualfostran.

Stadsfullmäktige godkände först stadsstyrelsens förslag enhälligt.

3 omröstningen

Ledamoten Katju Aros förslag till hemställningskläm JA, motsätter sig NEJ

JA-förslag: När förslaget godkänns förutsätter stadsfullmäktige en utredning av möjligheterna att då genomförandet av läroplanen utvidgas bättre beakta även en starkare samtyckesbaserad sexualfostran.

NEJ-förslag: Motsätter sig

Ja-röster: 60

Alviina Alametsä, Outi Alanen, Ted Apter, Katju Aro, Eva Biaudet, Harry Bogomoloff, Silja Borgarsdottir Sandelin, Fatim Diarra, Mika Ebeling, Laura Finne-Elonen, Deek Gurhan, Mia Haglund, Sandra Hagman, Juha Hakola, Joel Harkimo, Kaisa Hernberg, Mari Holopainen, Rene Hursti, Ville Jalovaara, Kati Juva, Emma Kari, Otso Kivekäs, Tapio

25.09.2019

Klemetti, Dan Koivulaakso, Laura Kolbe, Vesa Korkkula, Terhi Koulu-
mies, Anna Laine, Jape Lovén, Petra Malin, Elina Moisio, Sami Mutti-
lainen, Björn Månsson, Matti Niiranen, Hannu Oskala, Sara Paavolai-
nen, Matias Pajula, Jenni Pajunen, Pia Pakarinen, Matti Parpala,
Amanda Pasanen, Terhi Peltokorpi, Petrus Pennanen, Marcus Rantala,
Tuomas Rantanen, Laura Rissanen, Suldaan Said Ahmed, Satu Silvo,
Anni Sinnemäki, Sameli Sivonen, Osmo Soininvaara, Leo Stranius,
Mikko Särelä, Kaarin Taipale, Reetta Vanhanen, Mauri Venemies, Si-
nikka Vepsä, Sanna Vesikansa, Anna Vuorjoki, Ozan Yanar

Nej-röster: 2

Pia Kopra, Juhani Strandén

Blanka: 20

Maija Anttila, Pentti Arajärvi, Sirpa Asko-Seljavaara, Jussi Halla-aho,
Eveliina Heinäluoma, Perttu Hillman, Abdirahim Husu Hussein, Nuutti
Hyttinen, Atte Kaleva, Arja Karhuvaara, Kauko Koskinen, Heimo Laak-
sonen, Jussi Niinistö, Dani Niskanen, Mia Nygård, Risto Rautava, Tomi
Sevander, Ilkka Taipale, Matias Turkkila, Ulla-Marja Urho

Frånvarande: 3

Otto Meri, Wille Rydman, Mirita Saxberg

Stadsfullmäktige godkände ledamoten Katju Aros förslag till hemställ-
ningskläm.

Föredragande

Stadsstyrelsen

Upplysningar

Maria Nyfors, stadssekreterare, telefon: 310 21731
maria.nyfors(a)hel.fi

Bilagor

1 Valtutettu Alviina Alametsän aloite

Sökande av ändring

Förbud mot sökande av ändring, beredning eller verkställighet

Beslutsförslag

Beslutet stämmer överens med förslaget.

Föredragandens motiveringar

Ledamoten Alviina Alametsä och 22 andra ledamöter föreslår i sin mo-
tion att sexualfostran i skolorna ska utvecklas bl.a. genom lärarfortbild-
ning. I motionen föreslås ett pilotprojekt, för vilket det i de valda grund-

25.09.2019

skolorna säkerställs att det finns en utbildad sexualfostrare, t.ex. genom nyanställning eller utbildning av befintliga anställda.

Fostrans- och utbildningsnämnden har i ett utlåtande med anledning av motionen berättat bl.a. att sexualfostran i skolorna är kopplad till undervisningen i omgivningslära, biologi och hälsokunskap. Som ett tydligare angivet tema finns saken i femte årskursens studieinnehåll "jag som människa" i läroplanen. Innehållsområdet är en del av undervisningen i omgivningslära i årskurserna 1–6. På detta sätt kan de teman och frågor som hänför sig till sexualfostran på ett naturligt sätt komma upp till diskussion med eleverna i anslutning till undervisningen, i synnerhet i årskurserna 4–6.

I de övre årskurserna ingår sexualfostran i hälsokunskapsdelen "växande och utveckling som stödjer hälsan". I innehållet betonas vikten av att se de olika delarna av hälsa som en helhet för att främja hälsan och förebygga sjukdomar. I undervisningen behandlas människans levnadslopp, växande och utveckling med avseende på särdrag, variation och det individuella perspektivet. Innehållet ska ta upp identitet, självbild och självkänedom, sexuell utveckling, betydelsen av omsorg, familj och närstående, psykiskt välmående, självkänsla och säkerhetskunskap. Helsingfors läroplan anger inte sexualfostran separat för någon viss av de högre årskurserna, utan temat är en naturlig del av undervisningen i de olika årskurserna.

Fostrans- och utbildningsnämnden framhöll i sitt utlåtande att utvecklingen av sexualfostran börjar med att befintliga anställda utbildas. Inom sexualfostran finns det inga egentliga pilotskolor eller -läroanstalter, men fostrans- och utbildningssektorn säkerställer i samråd med skol- och studerandehälsovården att alla skolor och verksamhetsställen har sådana som är insatta i saken och att temana behandlas heltäckande.

Stadsstyrelsen återremitterade det svar som baserade sig på fostrans- och utbildningsnämndens utlåtande för ny beredning utgående från att fostrans- och utbildningssektorn ska utreda hur det kan garanteras att Helsingforsskolorna har studieinnehåll som genomförts av anställda med utbildning i sexualfostran. Innehållet tar heltäckande upp olika teman inom sexualfostran, såsom sexuellt välbefinnande, olika former av sexualitet, emotionella färdigheter, gränser för integritet och ingripande i sexuella trakasserier och förebyggande av sådana. Sexualfostran bör i alla skolor vara planmässig och inkludera och beakta också regnbågsungdomarnas behov av en bättre och trygg sexualfostran. Stadsstyrelsen förutsatte att det ska säkerställas att varje barn och ungdom får högklassig och mångsidig sexualfostran och uppmanade skolorna att för familjerna göra upp en lista med tips om sexualhandböcker, som föräldrarna kan skaffa hem och ge de unga att läsa.

25.09.2019

Ärendet har efter återremissen i stadsstyrelsen beretts i samarbete med fostrans- och utbildningssektorn.

Exempelvis ger en skolhälsoenkät vid handen att det är vanligt med sexuella trakasserier i synnerhet via sociala medier. En saklig sexualfostran vid rätt tidpunkt är därför en viktig del av skolornas och läroanstaltarnas arbete. Sexualfostran i skolorna och läroanstalterna kompletterar fostringsarbetet i hemmen. Sexualfostran är i skolorna kopplad till undervisningen i människans biologi eller i hälsokunskap, men saken kan vid behov också behandlas under andra lektioner.

I alla skolor och läroanstalter finns det elevvårdspersonal, såsom hälsovårdare, kuratorer och psykologer, som är insatta i sexualfostran. Fortbildning för dem har anordnats av Loisto settlementti, och en del har ytterligare byggt på sin utbildning. Fostrans- och utbildningssektorn har via Loisto settlementti också köpt utbildning för lärare. För skolornas och läroanstaltarnas rektorer har det anordnats utbildning om sexuella trakasserier.

Sexuella trakasserier har beaktats i skolornas och läroanstaltarnas jämställdhets- och likabehandlingsplaner. På andra stadiet har anvisningarna för trygghet av förutsättningarna för studier precis uppdaterats. Kapitlet om identifiering av sexuella trakasserier och ingripande vid sådana har utvidgats. Helsingfors håller på att inleda ett projekt finansierat av Utbildningsstyrelsen, som ger personalen färdigheter att känna igen sexuella trakasserier på nätet och att hjälpa offer för trakasserier.

Fostrans- och utbildningssektorn anser det vara viktigt att genomförandet av läroplanen i fråga om sexualfostran preciseras och utvidgas i alla skolor och läroanstalter. Då blir också olika former av sexualitet och regnbågsungdomars behov av en trygg sexualfostran beaktade bättre än tidigare. Dessutom säkerställer sektorn i samråd med skol- och studerandehälsovården att alla skolor och läroanstalter har sådana som är insatta i saken och att temana behandlas heltäckande. Samarbetsforumet inom studerandevården på stadens nivå ser till att saken förs på tal också med de privata utbildningsanordnarna. Några enskilda pilotskolor eller läroanstalter väljs inte ut i detta läge, eftersom det är viktigt att föra saken framåt över hela linjen.

Enligt 30 kap. 11 § 2 mom. i förvaltningsstadgan ska stadsstyrelsen förelägga fullmäktige en motion som undertecknats av minst 15 ledamöter.

Föredragande

Stadsstyrelsen

25.09.2019

Ärende/17

Upplysningar

Maria Nyfors, stadssekreterare, telefon: 310 21731
maria.nyfors(a)hel.fi

Bilagor

1 Valtuutettu Alviina Alametsän aloite

Sökande av ändring

Förbud mot sökande av ändring, beredning eller verkställighet

Beslutshistoria

Kaupunginhallitus 09.09.2019 § 582

HEL 2018-010593 T 00 00 03

Päätös

Kaupunginhallitus esitti kaupunginvaltuustolle seuraavaa:

Kaupunginvaltuusto katsoo valtuutettu Alviina Alametsän aloitteen loppuun käsitellyksi.

06.05.2019 Palautettiin

29.04.2019 Pöydälle

Esittelijä

kansliapäällikkö
Sami Sarvilinna

Lisätiedot

Maria Nyfors, kaupunginsihteerä, puhelin: 310 21731
maria.nyfors(a)hel.fi

Kasvatus- ja koulutuslautakunta 12.02.2019 § 21

HEL 2018-010593 T 00 00 03

Lausunto

Kasvatus- ja koulutuslautakunta antoi seuraavan lausunnon aloitteesta koulujen ja oppilaitosten seksuaalikasvatuksen kehittämiseksi:

Seksuaalinen häirintä varsinkin sosiaalisen median kautta on esimerkiksi kouluterveyskyselyn mukaan yleistä. Kouluissa ja oppilaitoksissa annettava seksuaalikasvatus täydentää kotien kasvatustyötä asiassa.

Seksuaalikasvatus kytkeytyy kouluissa ympäristöopin, biologian ja terveystiedon opetukseen. Selkeästi nimettynä aiheena asia on opetussuunnitelman viidennen luokan oppisisällössä ”minä ihmisenä”. Sisältöalue on osa koko 1-6-luokkien ympäristöopin opetusta. Näin ollen seksuaalikasvatukseen liittyvät aiheet ja kysymykset voivat luontevasti nousta keskusteluun opetuksen yhteydessä oppilaiden kanssa varsinkin vuosiluokilla 4-6.

Yläluokilla seksuaalikasvatus sisältyy terveystiedon osaan ”terveyttä tukeva kasvu ja kehitys”. Tässä osiossa painotetaan terveyden eri osa-alueiden kokonaisvaltaista hahmottamista terveyden edistämisen ja sairauksien ehkäisyn näkökulmasta. Opetuksessa käsitellään elämänkulun sekä kasvun ja kehityksen yleisiä tunnuspiirteitä, monimuotoisuutta ja henkilökohtaisuutta. Kasvun ja kehityksen sisällöissä painottuvat identiteetin, minäkuvan ja itsetuntemuksen rakentuminen, seksuaalinen kehittyminen, huolenpidon sekä perheen ja läheisten merkitys, mielen hyvinvointi ja itsensä arvostaminen sekä turvataidot. Helsingin opetussuunnitelmassa ei ole erikseen määritelty seksuaalikasvatusta millekään tietylle yläasteen vuosiluokalle. Teema on luontevasti osa eri vuosiluokkien opetusta. Yksittäinen koulu on halutessaan voinut määritellä tämän osion jollekin tietylle vuosiluokalle kuuluvaksi.

Kaikissa kouluissa ja oppilaitoksissa on opiskeluhuollon henkilöstöä, kuten terveydenhoitajia, kuraattoreja ja psykologeja, jotka ovat perehtyneet seksuaalikasvatukseen. Heille on järjestetty täydennyskoulutusta, ja osa on koulutautunut tätäkin pidemmälle. Kasvatuksen ja koulutuksen toimiala on järjestänyt koulutusta myös opettajille. Koulujen sijaismäärärahat on siirretty koulujen budjettiin, mikä on helpottanut koulutukseen hakeutumisen prosessia. Koulujen ja oppilaitosten rehtoreille on järjestetty koulutus seksuaalisesta häirinnästä.

Seksuaalinen häirintä on huomioitu koulujen ja oppilaitosten tasa-arvo- ja yhdenvertaisuussuunnitelmissa. Toisella asteella on juuri päivitetty ohjeistus opiskelun edellytysten turvaamiseksi. Seksuaalisen häirinnän tunnistamisen ja siihen puuttumisen lukua on laajennettu tässä ohjeistuksessa.

Seksuaalikasvatuksessa ei ole varsinaisia pilottikouluja tai -oppilaitoksia, mutta toimialalla varmistetaan yhteistyössä koulu- ja opiskelijaterveydenhuollon kanssa, että kaikissa kouluissa ja toimipaikoissa on asian osaajia ja teemoja käsitellään kattavasti.

Yhteistyö kaupungin toimialojen kesken sekä kolmannen sektorin kanssa on tärkeää. Yhteistyön avulla varmistetaan, että jokainen lapsi ja nuori saavat tarvitsemaansa seksuaalikasvatusta. Kaupunkitasoinen

opiskelijahuollon yhteistyöfoorumi huolehtii, että asia otetaan puheeksi myös yksityisten koulutuksenjärjestäjien kanssa.

Hyvin järjestetty koulun seksuaalikasvatus vähentää seksuaalisuuteen liittyviä pelkoja, epävarmuutta ja paineita lapsilla ja nuorilla. Tämä parantaa lasten ja nuorten hyvinvointia ja ennaltaehkäisee väkivaltaista seksuaalista käyttäytymistä.

Seksuaalikasvatuksen kehittäminen on tärkeää, ja aloitamme koulutamalla olemassa olevaa henkilöstöä tähän aihealueeseen. Koulutusta järjestetään tarpeen mukaan myös yhteistyössä nuorisotoimen kanssa. Keskeisiä aiheita koulutuksen alkuvaiheessa ovat seksuaalinen häirintä, ja varsinkin sosiaalisen median kautta tapahtuva häirintä.

Seksuaalikasvatusta kehitettäessä tulee huomioida erityisesti sateenkaarinuorien tarve parempaan ja turvalliseen seksuaalikasvatukseen.

Seksuaaliseen häirintään reagoimisen lisäksi resursseja tulee kohdentaa häirinnän ennaltaehkäisyyn, missä esimerkiksi erikoistunut seksuaalikasvatus on hyvä väline.

Käsittely

12.02.2019 Esittelijän ehdotuksesta poiketen

Vastaehdotus:

Fatim Diarra: Seksuaalikasvatusta kehitettäessä tulee huomioida erityisesti sateenkaarinuorien tarve parempaan ja turvalliseen seksuaalikasvatukseen.

Kannattaja: Vesa Korkkula

Vastaehdotus:

Fatim Diarra: Suunnitellaan pilottihanke, johon valituissa kouluissa seksuaalikasvatukseen erikoistuneet kouluttajat tukevat opettajia, ja järjestävät osan opetuksesta koulujen seksuaalikasvatuksen laadun ja kattavuuden lisäämiseksi.

Kannattaja: Vesa Korkkula

Vastaehdotus:

Fatim Diarra: Seksuaaliseen häirintään reagoimisen lisäksi resursseja tulee kohdentaa häirinnän ennaltaehkäisyyn, missä esimerkiksi erikoistunut seksuaalikasvatus on hyvä väline.

Kannattaja: Vesa Korkkula

25.09.2019

Ärende/17

Kasvatus- ja koulutuslautakunta päätti yksimielisesti hyväksyä tämän Fatim Diarran tekemän ja Vesa Korkkulan kannattaman vastaehdotuksen.

1 äänestys

JAA-ehdotus: Esityksen mukaan

Ei-ehdotus: Suunnitellaan pilottihanke, johon valituissa kouluissa seksuaalikasvatukseen erikoistuneet kouluttajat tukevat opettajia, ja järjestävät osan opetuksesta koulujen seksuaalikasvatuksen laadun ja kattavuuden lisäämiseksi.

Jaa-äännet: 6

Martina Harms-Aalto, Pia Kopra, Tiina Larsson, Dani Niskanen, Pia Pakarinen, Laura Vanamo

Ei-äännet: 3

Markku Hannula, Vesa Korkkula, Ozan Yanar

Tyhjä: 2

Fatim Diarra, Ville Jalovaara

Poissa: 2

Abdirahim Husu Hussein, Petra Malin

Tässä äänestyksessä esittelijän ehdotus voitti Fatim Diarran vastaehdotuksen äänin 6 - 3 (2 tyhjää, 2 poissa).

2 äänestys

JAA-ehdotus: Esityksen mukaan

Ei-ehdotus: Seksuaalikasvatusta kehittäessä tukee huomioida erityisesti sateenkaarinuorien tarve parempaan ja turvalliseen seksuaalikasvatukseen.

Jaa-äännet: 2

Pia Kopra, Dani Niskanen

Ei-äännet: 9

Fatim Diarra, Markku Hannula, Martina Harms-Aalto, Ville Jalovaara, Vesa Korkkula, Tiina Larsson, Pia Pakarinen, Laura Vanamo, Ozan Yanar

Tyhjä: 0

Poissa: 2

Abdirahim Husu Hussein, Petra Malin

25.09.2019

Ärende/17

Tässä äänestyksessä Fatim Diarran vastaehdotus voitti esittelijän ehdotuksen äänin 9–2 (2 poissa).

Esittelijä

kasvatuksen ja koulutuksen toimialajohtaja
Liisa Pohjolainen

Lisätiedot

Vesa Nevalainen, oppilashuollon päällikkö, puhelin: 310 86214
vesa.nevalainen(a)hel.fi

Crister Nyberg, opiskelijahuollon päällikkö, puhelin: 310 86659
crister.nyberg(a)hel.fi

Niclas Rönnholm, Ruotsinkielisen perusopetuksen päällikkö, puhelin: 310 86219
niclas.ronnholm(a)hel.fi